

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mes. je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati paš Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Resnica je pa tale.

So ljudje, ki jim je prišlo laganje v meso in kri. So zopet ljudje, ki sploh niso imeli nikdar čuta, kaj je častno in kaj je nečastno. Če pa so morda sploh kedaj tak čut imeli, so ga pa v teku svojega življenja z lažjo in zavijanjem napravili. Med te ljudi spada čedna družba, ki se zbira okoli g. Pucelja iz Velikih Lašč. Temu možu je igrača govoriti na shodu govor, v katerem je vse od začetka do konca ali laž ali zavijanje ali potvorjenje resnice. Ta mož krije tudi pisavo »Kmetijskega lista«, ki si je nadel v slovenski javnosti nalogo, da postavlja resnico na glavo. To dela posebno robato v svoji zadnji številki.

Razumemo te napore samostojalških generalov. Z lažjo, vpitjem, zavijanjem hočejo odvrniti od sebe strašno odgovornost, ki so si jo s svojo nesrečno politiko, v prvi vrsti s tem, da so pomagali izročiti Slovence politični in gospodarski nadvladi Belgrada, naprtili pred vsem slovenskim ljudstvom na svoja ramena. To jih jezi in zato skušajo odgovornost za vso gospodarsko nesrečo, ki prihaja sedaj na naš narod odvrniti od sebe s tem, da lažejo in zavijajo. Toda ves trud je zaman: brez centralizma ne bi mogli Srbi gospodariti nad nami in nam vsiljevati zakonov, ki niso za nas in ki jih mi ne maramo.

V zadnjem »Kmetijskem listu« so nanašali celo vrsto laži, enemu članku so dali naslov »Laž in resnica«, v celim članku pa ni mrvice resnice, od prve do zadnje besede sama Puceljeva laž. Evo po vrsti:

Kdo ima moč v državi?

1. V začetku pripisujejo SLS moč in oblast, da postavlja in odstavlja vlade. To bi bilo za SLS zelo častno in razveselljivo. In če bi bilo resnično, se ne bi prav nič pomišljala in bi vzela bič v roke in bi izgnala vse sedanje srbske ministre iz vladnih palač tja, kamor spadajo. Na njihovo mesto bi pa postavila pametno vlado, oziroma če bi imela to moč, bi zavzela sama s svojimi zaupniki vladna mesta in državo pametno vladala. Ali ne vidite po tem vso glupost gospoda Pucelja in njegovih listov in njegovih agitatorjev, ki razširjajo to raco po svetu? Ali ne uvidite pa tudi vse glupo-

sti samostojneških vernikov, ki take gluposti verjamejo?

Stvar pa je v resnici sledeča: V parlamentu je vsega skupaj 313 poslancev. Ker Radićevih poslancev ni v Beograd, je v Narodni skupščini 243 poslancev. Kdor more dobiti večino teh poslancev zase, mora dobiti tudi sestavo vlade v roke in more potem v zbornici vladati. Srbski radikali so dobili pri volitvah 107 poslancev. Zase so pridobili še 13 Turkov, 8 Nemcev in še nekaj drugih, tako da imajo za seboj okrog 132 poslancev. To je sigurno več kakor polovica od 243. Če so potemtakem radikali sestavili vlado, je to po parlamentarnem običaju v red in nosi SLS za to ravno tako odgovornost, kakor za lanski sneg. Vsaka stranka, ki more sestaviti večino, bi bila neumna, če ne bi prevzela sestavo vlade v roke in tudi vladala. To je na celim svetu parlamentarni običaj. Le gospod Pucelj in njegovi samostojneži so tako glupi in neumni, da skušajo svetu dopovedati, češ, v Jugoslaviji nastavlja in odstavlja vlade SLS; le on je tako glup, da ne razume, da vlada tisti, kateri more sestaviti večino. In to večino so, kakor smo s številkami dokazali, sestavili brez SLS srbski radikali. Ti srbski radikali, ki nimajo pri nas nobenega poslanca, pa vladajo s pomočjo samostojnežev in liberalcev proti slovenskemu ljudstvu celo Slovenijo, ker so jim gospod Pucelj in njegovi samostojni poslanci s centralistično ustavo dali to moč. Sedaj se pa ti gospodje branijo odgovornosti. Slovensko ljudstvo bo pa vzelo bič v roke, še hujšega kakor 18. marca letošnjega leta in bo njega in njegove izdajalce še hujše izgnalo s površja slovenske zemlje, kakor je to storilo 18. marca.

Pucelj in vojaški zakon.

2. V drugi in četrti točki omenjenega članka pa so se samostojneži izmislili novo laž in resnico potvorili. Pravijo, da je SLS glasovala za naknadne kredite v znesku 1200 milijonov kron in za vojaški zakon. Ti ljudje niti ne vedo, da se je takrat šlo ne za 1200 milijonov kron, ampak za toliko dinarjev. Ti ljudje govorijo torej o stvarih, katerih niti ne poznajo. Potem ni čudno, da prihajajo s takimi lažmi na dan. Stvar je bila pa taka: Vlada je zahtevala 1200 mi-

lijonov novih kreditov, obenem je predložila nov vojaški zakon in zahtevala, da se to nujno obravnava. Kaj se pravi to, da se naj kak vladni predlog nujno obravnava? To se pravi, da pride pred drugimi predlogi na vrsto. S tem pa ni rečeno, da mora biti potem vladni predlog sploh sprejet ali pa mora biti v posameznostih sprejet. Poslanec ga lahko zavrže ali pa spremeni.

Poslanec Jugoslovanskega kluba so glasovali za to, da se naj predlog vlade o izrednih kreditih in o vojaškem zakonu nujno obravnava, pred drugimi predlogi. Zakaj? Vsi poznate trdote in krivice prejšnjega srbskega vojaškega zakona, ki so ga radikali in liberalni demokratje razširili na celo državo. Naše ljudstvo je vzdihovalo pod težo tega zakona in je zahtevalo, da se ta zakon spremeni, tako da ga bodo mogli naši ljudje prenašati. In to so hoteli doseči poslanci SLS, da se prejšnji zakon nujnim potom obravnava in kar najhitreje vpelje nov znosen vojaški zakon. Ali ni to pravilno? Ali ni to pametno? Ali ni to pošteno? In sedaj čujete! Ta vojaški zakon, ki je bil v zbornici sprejet, so izdelali po večini že v prejšnji vladi, v kateri so sedeli tudi samostojneži. Poslanec SLS so pa ta zakon temeljito preštudirali in so spoznali, da je za naše ljudstvo vsled svojih trdot nesprejemljiv. Zato so izdelali

Pozor!

Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. s. o. z.

ki se te dni PRESELI iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 0/0

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 0/0, vez. tudi po 6 1/2 0/0

in višje po dogovoru. — VARNOST za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbene delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštah položnicah.

rug vojaški zakon. V vojnem odseku in v bornici so vsi poslanci SLS z vso silo napadali proti temu vladnemu vojaškemu zakonu, so ga odklanjali v celoti in so predložili tak vojaški zakon, ki je za naše ljudstvo sprejemljiv.

Toda kaj smo videli? Vladna večina in rijateljji naših samostojnežev liberalci so osledno odklanjali ljudski vojaški zakon LS in so glasovali za vse trdote vladnega vojaškega predloga. V načelnem glasovanju o vsi poslanci SLS glasovali za to, da ta ladni vojaški zakon v celoti odklanjajo, ospod Pucelj pa, ki ima sedaj tako polna sta laži, je pa vzel svoj klobuk in svojo palico in je sramotno pobegnil iz zbornice. Bal se je zamere na dvoru in v vojaških rogih. Takrat ni prav nič mislil na to, kaj o reklo slovensko ljudstvo in kako bo trlo slovensko ljudstvo pod tem novim voaškim zakonom. V podrobni razpravi so pri vsaki točki poslanci SLS predlagali preminjevalne predloge; ker jih večina ni prejela, so glasovali vsi do zadnjega proti ojaškemu zakonu. Edna resna opozicija roti vojaškemu zakonu so bili poslanci LS. Ali vidite brezmejno lažnivost gospo-a Pucelja in njegovih čednih prijateljev?

Ravno tako je z glasovanjem glede izrednih in naknadnih kreditov. Za mnoge stvari so bili potrebni za Slovenijo novi rediti, ker je prejšnja vlada, v kateri je sedel gospod Pucelj, tako sramotno slabo estavila državni proračun, da ni bilo de-arja niti za najpotrebnejše stvari v Slove-lji. Posebno za kmetijstvo ni bilo v Pue-evem proračunu skoro nič drugega de-arja, kakor za plače uradnikom. Novi kre-iti so bili za Slovenijo potrebni. Posebno mo potrebovali denar za naše ceste. Ko so a poslanci SLS videli, da ta iz samih Sr-ov sestavljena vlada za naše kraje neče ati kreditov, da ne upošteva predlogov aših poslancev, so vladni predlog v celoti obijali. Nastopali so kar najrditeje proti ladi in glasovali proti celotni vladni pred-ogi o naknadnih in izrednih kreditih. To o resnica in le brezmejna nepoštenost in žnivost more kaj drugega trditi. Takih ži so zmožni pri nas samo naši samo-joježi.

Novi davki.

8. Ravno ista je glede novih davkov. Poslanci SLS so pobijali vladni predlog o ovih davkih, tako v odseku kakor v zbor-ici, in so tudi vsi proti tem davkom kot n mož glasovali. Sedaj pa berite, kaj go-rijo in pišejo naši samostojneži! Prepri-ani smo, da se morajo v svoji lastni lažni-osti vtopiti in se tudi bodo vtopili. Naši udje vendar niso tako neuvidevni, da bi neli belo za črno in črno za belo.

Po toči oškodovani.

O predlogu, da se pomaga onim, ki so m bila polja po toči uničena, smo že pi-ali v 32. številki »Domoljuba«. O tem so rej naši bralci že podučeni. Pišemo pa o m še enkrat, da bodo vsi bralci spoznali, ako nesramno znajo samostojneži potvar-iti resnico. V članku pišejo, da smo mi omagali onemogočiti predlog, da se plača ukoj 200 milijonov prizadetim od toče in rugih vremenskih nepravil. Tudi tukaj ka-sejo samostojni lažniki, da jim ni za resni-

co. Lažič je namreč predlagal, da se dovoli kredit 120 milijonov dinarjev in ne 200 milijonov, kakor piše lažnjivi kljukec v »Kme-tijskem listu«. Lažičev predlog se je v zbor-nici obravnaval in se mu je tudi priznala nujnost. Za nujnost so glasovali seveda tu-di vsi poslanci SLS. Iz strankarskih razlo-gov so potem vladne stranke prvotni pred-log popolnoma prevrgle, tako da ni bil pr-votnemu predlogu nič več podoben. Ko se je šlo potem za to, da se vsaj nekaj stori in nekaj reši za te reveže, ki so bili po toči oškodovani, niso mogli poslanci SLS proti temu nastopiti. Dejstvo je pa to, da je bil Pucelj dve leti poljedelski minister, da v tem času ni izšel z njegovega ministrstva noben zakon, ki bi bil kmetijstvu v prid. V tem času se gospod Pucelj tudi ni spom-nil, da bi izsilil od vlade zakon, s katerim bi bili kmetje obvarovani pred takimi ve-likimi neizgodbami, kakor jih zadenejo, če jim toča pobije poljske pridelke. Takrat je bilo čas delati, vi samostojniški obrekljivci, ko ste bili v vladi in ste imeli tudi možnost, da dejansko pokažete, kaj znate in kako hočete kmetu pomagati. Ker takrat niste nič storili, pa sedaj norce brijete iz kmeta, ki je v nesreči in skušate z lažni odgovor-nost odvaliti od sebe s tem, da druge obre-kujete in o njih lažete.

Za danes naj to zadostuje. Imeti bi morali na razpolago cele bale papirja, če bi hoteli pobijati vse brezmejne laži samostoj-nežev, ki jih jim narekuje samo zavist nad čisto in pošteno politiko poslancev SLS in nad zaupanjem, ki ga radi tega iz-kazuje ljudstvo naši stranki.

Sedaj se kažejo nad našim ljudstvom vse strahote Vidovdanske ustave. Sedaj ljudstvo uvideva hudodelstvo samostojne-žev, ki mu je to ustavo dalo in s tem oropa-lo naše ljudstvo gospodarske in politične samostojnosti. Da bi pozornost obrnili dru-gam, samostojneži sedaj upijejo in se zvi-jajo, da bi ljudstvo preslepili. To se jim ne bo posrečilo. Je sicer še nekaj zaslepljen-cev v slovenskem ljudstvu. Grozote Vidov-danske ustave, ki se bodo vedno hujše ka-zale, bodo pa tudi te zaslepljenice pregnale v tabor onega slovenskega ljudstva, ki se bori za svojo politično in gospodarsko sa-mostojnost in ki si bo to samostojnost po hudih in trdih bojih tudi sigurno pridobilo. O tem prav nič ne dvomimo, ker verujemo v pravično svojo stvar, v razsodnost in svo-bodoljubnost našega ljudstva.

Odiranje se nadaljuje.

V Belgradu so pretekli teden raz-pravljali v finančnem odboru o pristojbin-skem zakonu. Ta novi zakon ogromno po-višuje pristojbine. Mogotci, ki sede na vla-di, pač nimajo smisla za dobrobit ljudstva. Njim gre le za to, da na nekak način na-polnijo državne blagajne. Vsaka beseda o pametnem gospodarstvu je odveč; z ljud-stva je treba potegniti ne le kožo, ampak mu iztrgati tudi meso. Ljudstvo naj pogine, žive naj mogotci in njih podrepaniki; bel-grajska porodica naj se obogatuje. Da pa bo denar gotovo prišel v Belgrad, za to so poskrbeli samostojni in liberalni hlapci, ki

so vsakemu naprodaj, z glasovanjem za centralistično ustavo.

V tem finančnem odboru sta zastop-nika slovenskega ljudstva poslanca Puše-njak in Vesenjak. Pošteno in z vso odloč-nostjo sta nastopala proti točkam tega za-kona. Dosegla sta uspehe, toda premoč je premoč. Vladna večina je odločila. Poglej-mo vsaj nekatere točke tega zakona: V oklepajih so označene dosedanje takse. Za vloge na oblasti, ako ni predpisana po-sebna večja pristojbina, 5 Din mesto dose-danjih 3 Din;

za vsako prilogo k vlogam in prošnjam 2 Din (preje 50 p);

za spričevala in potrdila 20 Din (preje 5 Din);

najnižja rešitev za pismene rešitve oblasti 20 Din (preje 5 Din);

za pritožbe na višje oblasti najmanj 20 Din (preje 5 Din);

za lepake 10 p (preje 5 p);

za družabne pogodbe 20 Din in 100 Din (preje 10 Din in 20 Din), pri akcionarskih družbah 6 odstotkov (preje 4 odstotke);

za kupoprodajne pogodbe 2 odstotka, od kupne cene premičnin (preje 1 odstotek), 6 odstotkov od prometne vrednosti nepremičnin (preje 5 odstotkov od kupne cene);

zakupne (najeminske) pogodbe 2 od-stotka od zakupnine; lastnik hiše ne plača te pristojbine;

za oferte pri javnih licitacijah pri ob-lastih 100 Din (preje 20 Din);

na gostilniške, hotelske, kavarniške rač-une v krajih z več nego 2000 prebivalci ter letoviških 20 p od vsakega računa;

za pritožbe državnemu svetu proti od-lokom upravnih oblasti 100 Din (dosedaj 10 Din), upravnim sodiščem 50 Din;

za takozvane »objave« (legitimacije v notranjem ali obmejnem prometu) 5 Din (dosedaj 2 Din);

za pravico točenja pijač se uvaža nova pristojbina, ki jo mora plačati vsakdo, ki se peča s točenjem pijač (tudi brezalkohol-nih) bodisi kot glavnim ali postranskim poslom. Pristojbino bodo plačevali kavar-narji, slaščičarji, gostilničarji, delikatesni trgovci itd. Ona znaša v Belgradu, Zagre-bu, Ljubljani, Mariboru, Splitu, Sarajevu in v vseh kopališčih 1500 Din, 1000, 750, 500 Din polletno po obsegu obrata, v krajih preko 2000 prebivalcev 1000, 750, 500, 200 Din, v manjših krajih 750, 500, 300, 200 Din. To pristojbino plačajo tudi vinograd-niki, ki imajo dovoljenje za prodajanje last-nega pridelka;

za potrdilo trgovskih, mojstrskih in po-močniških spričeval 50, 20 in 5 Din (do-sedaj 15, 5 in 1 Din);

pristojbina na konjske dirke je znižana od 20 da 10 odstotkov; gotovo je fi-nančni minister imel ozir med drugim tudi na konjske dirke samostojnih kmetov, ki se vrše vsako leto na Bledu. In poslanci, zemljoradniške stranke, v kateri je tudi Pucelj, proti temu zakonu niso glasovali, ker sploh k seji niso prišli. Roka roko umiva;

pristojbina za enovprežnega izvožčka se poveča od 100 na 200 ter za dvovprež-nega od 200 na 500 Din letno);

za potrdilo o lastništvu ovc, koz in

svinj se bo plačalo 1 Din (poprej 20 p) ter o lastništvu ostale živine 5 Din (poprej 50 par);

za predlog, da se mladoletnik proglasi predčasno polnoletnim, 500 Din (poprej 50 Din);

za predlog, da se proglasi kdo umobolnim, 200 Din (poprej 10 Din);

trafikanti bodo morali plačati za dovoljenje nadrobne prodaje tobaka, poštnih znamk, smodnika, orožja, v večjih mestih 200 Din (poprej 80 Din, v manjših pa 100, 50, ozir. 20 Din (poprej 15, 10, ozir. 5 Din);

za vsako igro, igralne karte, domino 50 Din (poprej 15 Din). To pristojbino imajo plačati tudi zasebniki, drugače jih zadeno visoka kazen (domine bomo sedaj morali vsled visoke pristojbine, ki je ne zmoremo,

poslati finančnemu ministru, da se bo lahko dominal z belgrajsko porodico in po potrebi ustanovil tudi ministrstvo za domine);

kdor hoče zidati tudi najmanjšo bajto, mora plačati 50 Din (poprej 10 Din), za pregled stavbenega načrta ter za kolavdacijo stavbe 300 Din (poprej 50 Din), v mestih, ter 100 Din (poprej 20) na deželi);

zdravnik za izvrševanje svojega poklica po 1000 (v večjih mestih), 600 in 300 Din, babice bodo plačale pristojbino 60 Din, kolek za izpričevalo o položenem učiteljskem izpitu bo stal 150 Din, za profesorjski izpit 200 Din; tudi naše javne šole,

ozir. starši bodo morali precej poseči v žep in bodo morali plačati za razredno izpričevalo v ljudski šoli 5 Din, za višje srednje šole po 10 Din, maturitetno izpričevalo 30 Din; za vseučilišče so pa pristojbine, ki jih mi navadni zemljani ne zmoremo razen belgrajske porodice;

pravica se je tudi podražila. Za civilnopravne spore bodo znašale v bodoče pristojbine 3 odstotke od vrednosti spornega predmeta, povrh pa se mora pri izročitvi tožbenega spisa plačati od 30 do 300 Din pristojbine po vrednosti. Pritožbe na višje (apelacijsko) sodišče plačajo takso 50 do 200 Din za prvo polovico pole, za vsako nadaljno stran pa četrtino te pristojbine.

Za kasacijsko sodišče veljajo pristojbine 100 do 400 Din za prve pol pole. Tudi sodbe kazenskih sodišč so natančno razpredeljene. Kdor bo obsojen na 3 dni, bo plačal 50 Din, kdor dobi 15 let, bo prilepil kolek 500 Din na svojo obsodbo. Če se čutiš nedolžnega ter se pritožiš, plačaj za vsake pol pole 50 Din, odnosno 100 Din, kadar greš na kasacijsko sodišče.

Seveda, če pa kakšna vloga ne bo prav kolkovana, potem roma v koš prav tako, kot bi bila prav. Saj je znano, da raznih vlog v Belgradu sploh ne rešujejo, ampak zavijejo v nje rajši piške, kot se je to že dogodilo.

Ta zakon se smatra lahko za sprejet. Od opozicije je bil navzoč pri glasovanju le en liberalci, ki je glasoval proti, ostali so pa ostali lepo v belgrajskih kavarnah in gostilnah, da se ne zamerijo vladi. Od zemljoradnikov, kjer je tudi Pucelj, pa sploh ni bilo nobenega navzočega.

Ostali opozicionalci, katerim sta predajala v boju proti temu zakonu zastopnika Jugoslovanskega kluba Vesenjaki in Pušenjak, so storili svojo dolžnost.

Prokletstvo samostojne politike.

S slovenskim ljudstvom se godi velika žaloigra. Samostojneži in liberalci, ki so leta 1921 glasovali za nadvlado — popolno premoč Srbov nad Hrvati in Slovenci, so izročili za Judežve groše slovensko ljudstvo roparju centralizmu. Načeli so slovenskemu ljudstvu verigo vidovdanske ustave, da se ne more niti geniti in v tem stanju ga Belgrad slači in izmzgava. Nobeno vpitje, nobena prošnja, nobeni protesti — nič ne pomaga — samostojno-liberalni centralizem drži kot klešče, slači in izmzgava dalje ter je gluh za vse proteste.

Zvišane takse.

V finančnem odboru narodne skupščine se je pretekli teden obravnaval zakonski načrt o taksah. Takse, ki se morajo plačevati na sodniji, pri glavarstvu, pri notarju, na davkariji itd., bodo tako visoke, da bo pri vsaki stvari, pri vsaki dediščini, kupčiji itd. polovico požrla gosposka, pa ne slovenska, temveč belgrajska, kateri so slovenski samostojneži in liberalci za Judežve groše prodali slovenskega kmeta.

Edini, ki se v finančnem odboru branijo kot lev proti temu novemu prokletstvu samostojno-liberalne politike, so poslanci Slovenske Ljudske Stranke. Toda Belgrad, kateremu so slovenski samostojneži in liberalci z Vidovdansko ustavo izročili vso oblast v državi, kakšno moč ima v centralizmu in da se 20 slovenskih poslancev lahko v narodni skupščini na glavo postavi — pa proti 300 drugim ne morejo nič doseči. Semintja male drobtinice, toda v velikem bodo zopet potom zvišanih taks novi slovenski milijoni tekli v Belgrad.

Te nove stotine milijonov, ki jih bo izropal iz nas centralizem, imajo na vesti tudi slovenski samostojneži in liberalci.

Puceljeva stranka — doma.

Naravnost sramotno pa je bilo obnašanje nove Puceljeve srbske zemljoradniške stranke ob glasovanju za zvišane takse — zraven jih ni bilo. Ko bi bile vse protivladne stranke navzoče polnoštevilno kot poslanci SLS, bi vladni poslanci ostali v manjšini. Tako pa so manjkali liberalni poslanci, manjkali samostojneži, to je srbska zemljoradniška stranka — in zakon je bil sprejet.

To je zopet dokaz, kar smo že zadnjič trdili, da je Pucelj s svojimi pristaši zavozil v stranko, v katero spada — v srbijansko, katera nikdar še ni pokazala kakšnega smisla ali celo kakšne ljubezni do prečanskih krajev.

Tako prihaja ena Jobova vest za drugo. Samostojno-liberalni centralizem požiga eno slovensko posest za drugo.

Povišanje zemljiškega davka — delo samostojno-liberalnega centralizma.

Uvedba kuluka — delo samostojno-liberalnega centralizma.

Vojaški zakon — delo samostojno-liberalnega centralizma.

Redukcija slovenskega uradništva — delo samostojno-liberalnega centralizma.

Popolna nadoblast belgrajskih politikov — delo samostojno-liberalnega centralizma.

To je žalostno prokletstvo samostojne in liberalne politike, ko je le-ta vladala v Belgradu. In danes? Danes vladajo po zaslugi samostojnežev in liberalcev najhujši centralisti, v Ljubljani pa njihovi liberalni in samostojni valpeti. Zakaj na vseh visokih mestih ljubljanske pokrajinske uprave sede samostojneži, liberalci in njihovi najožji prijatelji.

Slovensko ljudstvo, ali si že katerikrat s tolikimi žrtvami plačevalo svojo zaslepljenost ob volitvah, kakor so bile v ustavotvorno skupščino?

Edina rešitev pa je avtonomija: lastne finance in lasten deželni zbor s postavodajno močjo.

Zato naročamo našim poslancem, naj boj za avtonomijo vojujejo dalje brez ozira na liberalna in samostojna polena, ki jim bodo letela tem gosteje pod noge, čimbolj odločno se boste borili za pravice slovenskega ljudstva.

Našim ljudem na deželi pa naročamo, naj povsod pridno podžigajo ogenj, ki gori v našem ljudstvu za avtonomijo in naj brezobzirno razkrivajo prokletstvo, ki ga je zakrivila nad nami samostojna politika.

Zgodovinska naloga slovenskega ljudstva pa je, da se tega prokletstva s svojo gospodarsko in kulturno korist otrese, četudi z največjimi žrtvami. Samostojnih agitatorjev, ki so v službi samostojnih in liberalnih srbskih priganjačev, pa ne trpite v svoji sredi!

Kmetskega in delavskega denarja se jim hoče.

Liberalci in samostojneži so ves kmet-ski in delavski denar, ki se plačuje v davkih in delavskih zavarovalnicah s tem, da so ustvarili centralizem, spravili v belgrajske kase, kjer se maste razni svobodomiselni koritarji.

Sedaj bi radi tudi ves odvišni prihranjeni denar, kolikor ga pač kmet in delavec še imata — spravili v svoje nenasitne žepe, da bi potem s kmetskimi in delavskimi žulji odirali tistega kmeta in delavca, ki jim je ta denar dal.

Danes je bank kakor branjevka na ljubljanskem trgu. Vse so — skoro do zadnje — v liberalnih, radikalnih, sploh v svobodomiselnih, torej oderuških rokah. Te banke imajo v posesti ogromna industrijska podjetja, ki izdelujejo to, kar tuji delavec in kmet potrebujejo za vsakdanje življenje. Te izdelke — manufakturo, železo, papir itd. — tovarne ozir. banke za bajno visoko ceno prodajajo raznim veletrgovinam in zaslužijo zraven stotine milijonov.

Poleg tega banke na nezaslišano visoke obresti posojajo denar veletrgovinam, ki tiste izdelke, ki jih jim prodajajo tovarne s stomilijonskimi dobički, prodajajo naravnost delavcem in kmetom ali malim trgovcem. Te veletrgovine morajo zopet na lastne cene precej naložiti. Zakaj? 1. Morajo plačevati visoke obresti bankam, 2. hočejo tudi delati milijonske dobičke.

Tako morata kmet in delavec po za-
slugi oderuških bank dati za potrebščine,
ki se zdelujejo v bančnih podjetjih, tri-
do desetkrat večji denar, kot stane tovarno.

Banke pa bi rade zaslužile še večje
milijone in bi rade kmeta in delavca še
bolj odirale. Pa jim manjka toliko denarja.
In kaj so si zmislele?

Po deželi pošiljajo agitatorje, ki lju-
dem obljublajo visoke obresti, če nalože
denar v njihov zavod. Zakaj dobro vedo,
da bodo isti denar banke lahko naložile
v svoja podjetja po 100% ali pa ga vsaj
izposojale po 30 do 40%. Tisti, ki bo te
100 in 30- do 40odstotne obresti banki pla-
čeval, pa bo kmet in bo delavec, ki bosta
morala zato toliko dražje plačevati razne
potrebščine, ki jih potrebujeta za vsak-
danje življenje. Tako mora tisti, ki vlaga
denar v banke recimo na 10%, plačevati
nazaj v banko štiri- do stokrat tolikšne
obresti s tem, da mora silno drago plače-
vati vse potrebščine, ki se toliko bolj dra-
žijo, čim večjo moč dobivajo banke.

Kar je pa zraven najhujše, je pa to,
da morajo potem tudi tisti, ki nimajo de-
narja, da bi ga vlagali v banke, prav tako
plačevati bankam te 30 do 100%, ker mo-
rajo tudi potrebščine kupovati.

Zato naj bodo kmetjski ljudje previdni:
vsaka vloga v banko pomeni udarec po
lastnih zobeh.

Pozor, dekleta!

Časopisi zopet poročajo, da sta na šta-
jerskem pred kratkim na zagoneten način
izginili dve deklici. To sta 13 letna varo-
vanka Barbara Kmetec iz Sp. Hajdinja pri
Ptuj, in hčerka posestnika Miklavca iz
Bačja pri Mariboru, ki se je 12. t. m. z vla-
kom odpeljala v šolo v Maribor, kamor pa
ni dospela in je poslej izginila v njej vsaka
sled. Ni izključeno, da se potikajo tudi v
Sloveniji trgovci z dekleti, ki strašijo zlasti
po Vojvodini, kjer je izginilo že večje šte-
vilo deklet. Nekje v ljubljanski okolici je
pa v zadnjem času neki belgrajski agent
zvalil dve dekleti s seboj.

Ko je cvetelo še starodobno suženj-
stvo, je kultura in civilizacija napela vse
sile, da odpravi to do živali ponižujoče
suženjstvo. Sestajale so se razne družbe
modrih in poštenih mož, ki so imeli namen
suženjstvo zatirati. Ti možje so šli v take
nekulturne kraje, da so reševali uboge lju-
di iz njih trpljenja.

Stare vrste suženjstvo je minulo. Vsaj
za moške je minulo. Za ženske pa imamo
moderno zapeljevanje in moderno suženj-
stvo. Imamo ljudi, ki te vrste zapeljevanje
in suženjstvo pospešujejo z različnimi sred-
stvi, katerih ne nameravam tu omenjati.
Navedem naj le nekaj nasvetov za naše že-
ne in dekleta, katere je vpoštovati, kadar-
koli se podajo na kakšno pot in imajo po-
slo z nepoznanimi ali na videz poznanimi
ljudmi. Te nasvete je raztolmačiti tudi že
malim, še pod 10 let starim deklicam, naj
se ne pustijo od nikogar dotakniti, naj se
ne podajajo v razgovor, nobene stvari naj
si ne pustijo kupiti. Odklonijo naj, če jih
kdo vabi morda, samo za kratek čas kaj
pogledati, četudi bi se jim vstopnina pla-

čala. Od nikogar naj ne jemljejo sladkorč-
kov, cvetic, šopkov, tudi samo vonjati naj
se varujejo, ker ne vedo, kje je zanje na-
stavljen past. Zgodilo se je že večkrat, da
ko je dekle povonjalo podani ji šopek in
je začutilo nevarno omamo. Isto je s slad-
korčki. Letošnjo pomlad je neka učenka
— na neki ljubljanski dekliški šoli — pr-
nesla v šolo zavojček drobnih sladkorčkov,
katere je ponudila tudi nekaterim svojim
součenkam, naj si jih vzamejo, kar so tudi
storile. Nekateri, ki so jih použile nekaj
več, so začutile neko omamo, zaspanost in
utrujenost.

Ker so naša dekleta v tem oziru brez
vsakega varstva, se morajo po možnosti va-
rovati same. Vendar pa, ker je strast tako

brezmejna, da znajde vedno novih sred-
stev, katerim same ženske nikakor ne mo-
remo biti kos, zato pozivljamo našo zaka-
nodajno oblast, da štiti svobodo in pro-
stost žene istotako kakor prostost moža.
Saj vendar žena, mati ni prav nič manjša
opora države kakor mož. Žena je, ki rodi
in vzgaja prave domoljube. Iz pokvarjene
devojke pa nikdar ne more postati dobra
mati.

Pozivljamo tudi vse naše poslance, da
ko se bo določal nov kazenski zakonik,
naj povzdigne svoj glas, da se napravi za
te vrste zločin nov paragraf, po katerem bo
moralo biti vsako tako zapeljevanje naj-
strožje kaznovano. Salezija.

Gospodarski obzornik.

Nova davčna bremena.

Službene Novine z dne 6. septembra t.
l. št. 203 objavljajo zakon o ustroju vojs-
ke in mornarice, s čigar materialnim de-
lom sta se na novo uveljavila dva državna
davka, namreč »vojnika«, ki se je pri
nas pobirala dosedaj kot vojaška taksa, in
posebni davek za vozila, ki se
bo pobiral v višini invalidskega davka od
vseh davčnih zavezancev.

Vojnice bodo plačevale za službo v vojski
ali mornarici stalno ali začasno nesposobne osebe, dalje zadrage, premoženja in
podjetja onih oseb, ki se na katerikoli na-
čin ognejo zakoniti službi v vojski ali mor-
narici ali ki vsled zapora ali izgube držav-
ljanskih pravic ne morejo osebno služiti.
Plačila vojnice so oproščene osebe, ki pre-
jemajo invalidsko podporo ali ki so se po-
nesrečile v vojni službi, in končno osebe, ki
so umobolne, gluhe, slepe ali hrome
ter nesposobne za katerekoli delo, ako pla-
čujejo manj nego 20 Din neposrednih dav-
kov. —

Vojnica znaša za osebe, ki so za služ-
bo stalno ali začasno nesposobne, 50 od-
stotkov, za vse druge, ki se ognejo službi
ali ki ne morejo vsled zapora itd. osebno
služiti, na 100 odstotkov vsakoletnega ne-
posrednega davka. Plačilna obveznost traja
od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta.
Za plačilo vojnice jamčijo roditelji vojnici
zavezane osebe.

V Sloveniji se je z uveljavljenjem voj-
nice dosednji položaj bistveno poostiril ne
le glede dobe plačilne obveznosti, ki je po-
daljšana za 50 let, torej na 30 let, ampak
tudi glede odmerne podlage. Odmerno
podlago je tvorila dosedaj le dohodnina,
v prihodnje se bo pa vojnica odmerjala od
vsote vseh neposrednih davkov. Vsled tega
se bo krog plačilnih zavezancev izdatno
razširil, ker bodo vojnico plačevale tudi
osebe, ki so bile plačila vojaške takse opro-
ščene, ako njihovi skupni dohodki niso do-
segli vsote 2500 dinarjev na leto.

Nasprotno pa so razbremenjeni rodi-
telji oseb, ki so dosedaj bili zavezani pla-
čevati takozvano roditeljsko takso, ker bo-

do v bodoče te takse oproščeni, pač pa be-
do jamčili za plačilo njihovim sinovom pred-
pisane vojnice.

Za kritje stroškov povodom nabave in
vzdrževanja potrebnih konj za topničarsko
vprego, jahalnih konj in volov, mornarskih
in suhozemnih prevoznih sredstev in dru-
gih potrebščin za vozila, dalje za plačilo od-
škodnine za živino in prevozna sredstva,
ki se odzamejo posestnikom v mirnem ali
vojnem času, se bo poleg davka pobiral
poseben pribitek za vozila, ki se bo stekal
v posebni remontno-vožarski fond. (Re-
montno-komorski fond.)

Pribitek za vozila bodo plačevali vsi
davkoplačevalci v višini invalidskega dav-
ka. Plačila pribitka so oproščeni le oficirji,
stalni vojaški duhovniki, kapelniki in teh-
nični poslovodje v aktivni službi, dalje pa-
robrodna društva in lastniki plovnih ob-
jektov (razen luksuznih) na morju in rekah
glede teh objektov.

Dosedaj se je enak pribitek v obliki
5-odstotne doklade na neposredne davke
po členu 72. zakona o ustroju vojske po-
biral edino na ozemlju bivše kraljevine
Srbije.

Zakon o ustroju vojske in mornari-
ce je stopil v veljavo z dnem 6. septembrom
1923.

Predno se začneta pobirati nova dav-
ka v Sloveniji, se mora v interesu izenače-
nja novih bremen v novi finančni zakon
poskrbeti za postavno določilo, da se do-
hodnina, ki se pobira v nekaterih pokraj-
nah, ne vsteva v odmerno podlago za voj-
nico in invalidski davek, ker bi bile sicer
pokrajine, v katerih se ne pobira dohodni-
na (Bosna in Hercegovina, Srbija in Črna-
gora) z novimi davki manj obremenjene ne-
go ostale pokrajine, ki plačujejo na dohod-
nini več nego znašajo vsi ostali donosni
davki.

To so sadovi centralizma, ki nam pri-
našajo le prokletstvo. Splošno obubožanje
ljudstva gre v deželo. Belgrajska porodica
pa živi na račun ljudstva. Tu imate, same
stojneži in liberalci, svoj centralizem, od ka-
terega žive le mogotci!

g Mednarodna razstava mleka in mlečnih proizvodov v Milani. V Milani se vrši od 4. do 30. novembra mednarodna razstava mleka in mlečnih proizvodov.

Reka.

Vse se zdi, da doživlja Jugoslavija radi Reke zopet velik poraz, kot jih je v zunanji politiki radi popolne nesposobnosti belgrajskih politikov pa tudi radi neurejenih notranjih razmer že mnogo doživela. Zalostno je najbolj to, da moramo glavni račun največkrat plačati Slovenci in Hrvati.

Reka z Barošem in Delto je edin izhod na morje za slovensko in hrvatsko industrijo ter trgovino. Naša industrija marsikaj izdeluje in naš kmet mnogo prideluje, za kar bi našel v prekomorskih trgih zelo dober odjem. Če pa nam morsko pot zapro — v Solun ne bo nihče vozil slovenskega lesa — ker je predraga vožnja, potem smo navezani skoro samo na domač trg ali pa na tuje trgovce, ki lahko po svoji volji narekujejo ceno našim proizvodom. Posledica tega bo, da ne bomo mogli konkurirati z industrijo in v raznih posjedelskih panogah v enaki stroki po drugih delih naše države in zadnji konec pa — gospodarsko propadanje naših krajev. Že izguba Trsta je katastrofalno vplivala na naš trg, mnogo siromaštva, ki se že zdaj pridno oglašča po slovenskih domovih, ima svoj začetek v izgubi Trsta. Če vzamejo še Reko, izgubimo še to, kar nam je ostalo.

Naša vlada ne kaže dovolj interesa za Reko, ko bi morala vendar že v lastnem, čisto belgrajsko-srbskem interesu gledati na to, da dobimo Baroš in Delto in nam ostane Reka odprta. Zakaj kako nas bodo pa izmzgavali centralisti še naprej, če bomo brez peneza. Toda belgrajski politiki mislijo samo za en dan naprej.

Z Reko stoji trenutno tako-le: Po rapalski in st. margheritiski pogodbi pripadala Baroš in Delto brezpogojno Jugoslaviji, Reka pa postane popolnoma neodvisna država. Zdaj, ko bi se imela ta pogodba izvršiti, je Italija kot navadno snedla svojo besedo, zakaj Italijan je vedno zahrbtnen, posebno če je fašist. Zahteva, da Jugoslavija ne sme v Barošu in Delti razširjati pristanišč, za Reko pa zahteva, da jo upravlja komisija, sestavljena iz Jugoslovancev in pa Italijanov. Toda ker fašisti izjavljajo, da na Reko ne bodo dopustili nobenega Jugoslavana, je Italija začela namigavati, da bo Reko priklopila Italiji. Italija namreč na vsak način hoče Jugoslavijo čim bolj gospodarsko oslabilo, zato bi ji rada zabranila vsak izhod na Jadransko morje, pozneje pa tudi v Egejsko morje pri Solunu. Italijan. politika stremi za tem, da bi na Balkanu dobila popolno premoč. Ker ji je pri tem najbolj na poti Jugoslavija, jo pritiska ob steno, kjer le more.

Naša vlada se zaradi Reke kljub svoji priznani prijemljivosti in popustljivosti ne uda tako hitro. Zato so menda začeli Italijani zbirati vojaštvo ob meji od Jesenice do Rakeke. Seveda so to samo umetno narejene grožnje. Naš zunanji minister dr. Ninčič pa je rapalsko pogodbo dal zapisati pri Društvu narodov, ki je zato poklicano, da čuva nje izvršitev. Italijani so radi tega zelo razburjeni, ker bi zopet radi mimo Društva narodov dosegli uspeh svojememu nasilju v sporu z Grčijo.

Razgled po svetu.

Grško-italijanski spor se je končal s porazom Grčije, čeprav tudi Italiji ni bilo popolnoma ugodeno. Spor ni bil predložen v razsojo Društvu narodov, kot bi bilo to pravilno, ker se je Italija odločno branila — imela je pač slabo vest — Francija pa je potegnula z njo, ker je hotela nagajati Angležem. Naposled so se zedinili, da razsodi veleposlaniška konferenca, katera je poleg tega, kar je Grčija že sama obljubila, Italiji ustregla tudi v tem, da Grčija plača odškodnino ter da se uvede preiskava, pri kateri pa ne bo navzoč častnik italijanske armade, temveč japonski zastopnik.

Italija je izjavila, da bo Krf zapustila, kakor hitro bo Grčija vse obveznosti izpolnila. Zelo verjetno pa je, da Italija Krf ne bo zapustila ali da se bo vsaj do skrajnosti branila zapustiti ga, ker ga je pač zato zasedla, da za vse večne čase dobi trdno oporo na Balkanu. Da Italija ne misli otoka tako kmalu zapustiti, se sklepa iz tega, ker gradi na Krfu trdnjave in velika letališča.

Francosko-nemški spor se morda vendarle bliža koncu. Novi kancelar dr. Stresemann, ki je pristaš nemške ljudske stranke, si je postavil za nalogo, da se začne s Francozi direktno pogajati, dočim se je njegov prednik dr. Cuno zanašal na Angleže in njihovo jezo na Francoze, ter je ubijal nemško marko, da bi bila plačilna možnost toliko manjša. Dr. Stresemann je tudi mnenja, da se naj pasivni odpor nemških delavcev, industrijecev in uradnikov v porurju opusti, ker se na ta način dela samo škodo, ki Nemcem prav nič ne koristi. Francozi so izjave dr. Stresemannove vzele precej z dobro voljo na znanje in je zato upati, da pride končno vendarle do kakšnega sporazuma.

V Bolgariji je začela vlada z vso silo preganjati komuniste, ker se jih strašno boji. Na neki protestni komunistični shod je poslala vojaštvo, ki je streljalo in je bilo zelo veliko mrtvih. Na stotine komunistov je zaprla.

V Španiji je izbruhnila avtonomistična revolucija. Dežela Katalonija, ki ima do cela drugačne gospodarske razmere kot ostala Španija, že dolgo časa zahteva avtonomijo. Ker se vlada nič ni zmenila, pač pa je vse gospodarstvo šlo stalno navzdol, se je Katalonija uprla. Na strani revolucionarjev je tudi del vojaštva. Vlada je proglasila obsedno stanje. Ko je prišel kralj v Madrid in spoznal nevarni položaj, posebno ker se je celo vojaštvo nagibalo k revolucionarjem, je sprejel ostavko stare vlade in poveril vlado vstašem, in sicer voditelju revolucije, generalu Primo de Rivera.

'GAZELA'

je nova znamka. V dobrem letu pa se je radi svoje kakovosti tako upeljala, da se dobi povsod in jo zahtevajo vse gospodinjice.

Tedenske novice.

d Kralj za revizijo ustave. Iz Zagreba se poroča, da je kralj nekemu hrvatskemu politiku izjavil, da želi Hrvatoma ugoditi v vseh njihovih zahtevah, če predlože konkretne predloge in da je potem on pripravljen od svoje strani staviti na dnevni red revizijo ustave. — Če je to res, dobiva slovenska in hrvatska politika vendarle vedno jasnejše oblike. Zato ni čudno, da so se liberalci in samostojneži po skupnem dogovoru v zadnjih časih posebno spravili nad SLS, ker bi radi vsaj v Sloveniji zbegali ljudi in tako preprečili avtonomijo. Našim zaupnikom naročamo, naj povsod vsakemu takemu samostojnemu srbskemu priganjaču stopijo na jezik.

d Shodi SLS. Poslanec Sušnik je imel dne 8. septembra popoldne zborovanje zaupnikov v Leskovcu. Udeležba na sestanku velika. Popoldne se je vršil javen ljudski shod v Cerkljah. Poslanec Sušnik je pojasnil sedanjí politični položaj. Zborovalci so se prepričali, da so vse zahrbtnje intrige liberalcev in samostojnih proti SLS prazne. Z velikim navdušenjem je bilo izraženo zaupanje jugoslovanskemu klubu. — V nedeljo, dne 9. t. m. je bilo zborovanje zaupnikov v Kostanjevici. Tudi tu je na pojasnilo poslanca Sušnika zbor ob veliki udeležbi izrazil svoje zadovoljstvo nad delom SLS. — V Novem mestu je bilo zborovanje zaupnikov v pondeljek, dne 10. t. m. Govorili so poslanec dr. Kulovec, prof. Sušnik in Brodar. Vsi so odšli od zborovanja s prepričanjem, da je edina politika jugoslovanskega kluba za Slovence rešilna. Samostojneži se bodo prepričali, da se naših zavednih mož ne da zbegati z lažmi o kuluku in novih davkih, naj tudi po sejnih in božjepotnih shodih pošiljajo svoje kričave agitatorje.

d Shod Sls. V nedeljo se je vršil v Smarjeti pri Novem mestu veličasten shod SLS. Pred množico 1000 poslušalcev je poročal poslanec Sušnik o političnem položaju. Župan je hotel delati z medklici kuluka za samostojneže, pa jo je tako skupil, da je osramočen zbežal. Zborovalci so soglasno izrekli zaupnico jugoslovanskemu klubu. Protestirali so tudi proti uvedbi kuluka in proti vlaganju denarja v hipotekarno banko v Belgradu.

d Na vseh višjih mestih ljubljanske pokrajinske uprave sede liberalci in samostojneži ter njihovi prijatelji. Toda kaj naredijo proti centralističnim sulicam, ki jih vihte belgrajski politiki nad Slovence? Ponižno molče in jih zasajajo Slovence v srec. Tak je dr. Goršič, šef socialne politike, najhujši belgrajski priganjač v Ljubljani in so ga celo belgrajski invalidi s palicami čakali na kolodvoru radi njegove ljubezni do invalidov. — Za strokovnjaka v taksah, ki so sedaj naravnost oderuške povisane, so poslali liberalci v Belgrad dr. Brenceta, o katerem je našim poslancem izjavil ravnatelj posrednih davkov v Belgradu, da se je strinjal z vsemi predlogi glede povisanih taks. Tako slovenski libe-

ralci še vedno, kjer le morejo, zabodejo Slovence nož v hrbet.

d Zakaj belgrajska vlada Slovence tako preganja. V zadnjih tednih je belgrajska vlada upokojila vse slovenske oficirje, ki so služili v Avstriji, s sramotno nizko pokojnino, tako da mnogi oficirji, ki imajo družine, ne vedo, kaj bodo jutri jedli. Če pomislimo, kako so slovenski liberalci po svojih časopisih, uradno in privatno vedno tožili Slovence, da so veleizdajalci in sami falotje, ki jih je treba vse pobesiti, potem ni čuda, da Belgrad Slovincem daje same brce in prav nič drugega kot brce. Tako je Žerjav 1. 1919 odgovoril na vprašanje dravske divizije, ali naj se sprejmejo orožniški častniki v jugoslovansko armado, ali ne, tako-le: Če se ti orožniški oficirji, ki so pod bivšo Avstrijo pri orožništvu služili, v našo vojsko sploh sprejmejo, prosim, da se takoj razporedijo v Južno Srbijo. Žerjav. — Dalje je isti Žerjav poslal majnika meseca 1. 1919 ministru vojne in mornarice sledeči dopis: Molim, da odmah šalje te večji broj srpskih oficirja, pošto su slovenački oficiri nepouzdati (nezanesljivi). Žerjav (lastnoročno). — Juda lëkariot je za takega človeka prečasten priimek.

d Oster protest občinskega odbora na Ježici proti »kuluku«. Občinski odbor občine Ježica je v svoji seji dne 16. septembra t. l. soglasno sklenil odločen protest proti uvedbi zakona o popraviljanju cest z ljudskim delom (kulukom). Svoj protest je utemeljeval s sledečimi razlogi: 1. Omenjeni zakon je popolnoma nepotrebno obšutno obremenjevanje slovenskega ljudstva, ki plačuje dovolj davščin, s katerimi se lahko popravljajo vse javne ceste, kakor so se doslej. 2. Še vedno obstoje okrajni cestni odbori, ki oskrbujejo vse okrajne ceste. Nepotrebno in protizakonito bi bilo poseganje v njihovo kompetenco, posebno še, ker se je institucija cestnih odborov pri nas dobro obnesla. 3. Občinske ceste oskrbujejo občinski odbori in jih hočejo tudi v bodoče. — Podoben protest so sklenile še mnoge druge občine, katerih imena bomo priobčili v prihodnji Občinski upravi.

d 20.000 udeležencev je bilo na shodu samostojnežev na Bledu na Mali Šmarcn, tako laže Kmetijski list. Res je bilo veliko tisoč ljudi na Brezjah in na Bledu — razlika je le-ta, da so ti tisoči hodili na ta dan na Brezje in Bled že takrat, ko je Pucelj še platno prodajal. Polovične voznje so se pa božjepotniki radi poslužili in so zato samostojnežem hvaležni. Še nadalje tako!

d Srbi obračajo. V Belgradu se pogovarjajo, da bi bilo dobro, da bi prestolonaslednik postal hrvatski ban. — Zelo umestno bi bilo, da bi v Belgradu nekoliko Hrvatov povprašali po njih mnenju, drugače se zna pripetiti, da bodo Srbi to reč po svoje obračali, Hrvatje jo pa po svoje — obrnili.

d Hrvatski liberalci v franje! Na Hrvatskem se liberalcem, znanim belgrajskim valpetom, hudo tajajo tla pod nogami. Nič čudnega — suženj zasluži brco. Njihovi listi imajo tako ogromne izgube, da so morali dva dnevnika prodati. Tudi ljubljansko »Jutro« ima večmilijske izgube. Plačale jo bodo liberalne banke, katerim naši kmetje in obrtniki nosijo denar zato, da potem

»Jutro« z njihovim lastnim denarjem zagovarja in plete centralistični bič, ki jih tepe. Res, strašna slepota je človeka!

d Draginjo pobijajo. Franc Jug, posestnik v Stolovniku pri Sevnici je v januarju kupil par volov za 35.400 kron ter jih čez 8 dni prodal za 48.300 K; dalje je kupil zopet par volov za 51.500 kron ter jih v dobrem mesecu prodal za 55.082 K in še par podobnih kupčij. Radi tega je bil obsojen na 14 dni zapora in na 5000 Din kazni. Sodišče utemeljuje razsodbo s tem, da je vole prekupčeval, kar je prepovedano. Dobro, paragraf je paragraf. Toda naj se z vso strogostjo izvaja tudi n. pr. pri bankah, ki tudi prekupčujejo in sicer z denarjem. Kmetu — če je tako neumen, da nese denar v banko — plačujejo po 5 od sto, posojujejo pa po 30 od sto. Kdo pa bo te mrhe prekupčevalske zgrabil? Nihče! Zato ne, ker so gospodje teh bank sami gospodje ministri in njih prijatelji.

d Ljubezen samostojnežev do bližnjega. V Jarkavasi pri Straži so pognali posestvo posestnika G. na boben. Pretekli petek so se pa zbrali nekateri voditelji samostojnežev v gostilni pri samostojnem generalu Kulovcu v Vavti vasi. V gostilno je prišel tudi omenjeni nesrečni posestnik G. V gostilni so bili tudi samostojni generali Hans Dular, Štrumbelj Tine in še nekateri drugi. Vnel se je pretep in so v pretepu nesrečnega G. tako zdelali, da so mu zlomili dve rebri in ga nato vrgli na cesto. Med pretepači so bili tudi nekateri samostojni generali. Sodnija bo že dognala, kateri samostojni kmet je na tak ljubezniv način kazal svojo ljubezen do nesrečnega kmeta G.

d Žalostne razmere v Črni gori. Slovenski orožnik iz Črne gore nam piše: Čudno se nam zdi, da slovenski časopisi nič ne pišejo o žalostnih slučajih, ki se dogajajo v teh krajih. Zato hočem jaz malo opisati, kakšne mučeniške smrti se tukaj ponavljajo dan za dnevom, mesec za mesecem. Pred dvema mesecema je tukaj bilo ubitih 7 orožnikov, teden dni nato sta bila zopet dva ubita, pred enim mesecem zopet eden. In ta je pretrpel grozne muke. Razbojnik, takozvani komiti, so mu vsak ud posebej zlomili. Ko je siromak videl, da mu bije zadnja minuta življenja, je še držal v rokah svojo puško in je ni hotel spustiti, dokler mu niso vseh prstov polomili na rokah in mu vzeli puško. Nato so se začeli s tako surovostjo in neusmiljenostjo maščevati nad njim, da so začeli iz živega rezati meso. Siromak je trpel grozne muke, tako da jih skoraj ne more človeška roka popisati. Ko niso imeli več kaj delati, mu je eden vzel njegov bajonet, ki je bil nasajen na puški ter napol mrtvega orožnika zabodel v srce. Zabodeni orožnik je še zaklical: Pomagaj, Jezus Marija, da se z vami združim v svetih nebesih in nato izdihnil svojo dušo. Njegovo mrtvo telo je bilo prinešeno s planine, takozvane Sinjavina v Velegloboko, kjer je bilo položeno v večnemu počitku. Naj počiva v miru! Pa to še ni zadostovalo. Zopet je razširila smrt svoja bela krila in ponovno zahtevala žrtev, ki so ji podlegle 29. avgusta. Orožniška patrulja je vrnila svojo službo. Šest orožnikov se je podalo čez neko dolino, da gredo v bližnjo

vas, kjer jih je počakala razbojniška družina. Kar se začuje streljanje in vsi orožniki obleže na mestu mrtvi. Na tak način je lahko pobiti orožnike, kakor znajo Črnogorci: počakati za kamenom, pa samo sprožiti puško ali ročno granato vreči nadnje. Pri vseh teh slučajih je bilo navzočih po 15 razbojnikov. Tukaj je največ Slovencev in Bosancev pri orožnikih; sami mladeniči v najlepšem cvetju svojih mladih let.

d Žrtev centralizma. V Skoplju je umrl vojak Martin Habjan radi slabih razmer. K vojakom je šel čvrst in zdrav. — Nekateri ljudje po so še tako zaslepljeni, da ne vidijo, kakšno gorje so zakrivali samostojneži, ko so glasovali za centralizem. In ko je SLS z vso močjo vodila boj proti vojaškemu zakonu ter zahtevala, da morajo naši fantje služiti v Sloveniji, tedaj je Pucelj molčal, ni odpri ust, Puceljevi najoziji prijatelji liberalci, pa so predlagali še hujše paragrafe kot vlada sama. Ljudje, le verjemite samostojnežem in poljubljajte bič, ki so ga pomagali splesti proti vam.

d Grozne številke. V Celju je izšla drobna knjižica s naslovom: Naše alkoholno gospodarstvo. V knjižici so statistike, koliko približno se zapije v naši državi in kakšno škodo utrpimo vsled tega v narodnem gospodarstvu. Za Slovenijo je izračunano, da zapijemo na dan na vinu, pivu in žganju 1 milijon 252 tisoč 612 Din, to je približno 5 milijonov kron. Na leto torej 457 milijonov dinarjev ali skoro dve milijardi kron. Pisec je izračunal tudi, koliko se približno radi tega manj dela. In sicer izračuna na leto eno milijardo 600 tisoč kron. Skupni gospodarski izdatki za alkohol torej znašajo v Sloveniji na leto tri do štiri milijarde kron. — Zanimiva knjižica se naroča pri Fedor Mikiču, Celje, Gregorčičeva ul. št. 3. — Stane s poštnino vred Din 3.20.

d Jih ne poznajo. Glasilo reških avtonomistov, ki se potegujejo za samostojnost Reke, piše, da bodo pozvali na Reko orjunce, da bodo kos fašistom. Ubogi avtonomisti ne vedo, da so orjunci korajžni samo ponoči v ljubljanskih ulicah, če jih je 10 skupaj in če napadejo mirnega potnika. Pred fašisti pa se jim hlačiče stresejo, samo če pomislijo nanje. Saj je cela četa orjunciev doma iz Primorja, pa se niti domov ne upajo, tako korajžo imajo. Torej Reke orjunci zaenkrat ne bodo rešili.

d Sedem milijonov mark stane v Nemčiji kilogram kruha. Marka je bila pred vojsko naša krona, pred letom pa še znatno boljša, kot naša sedanja krona. Pa se bo kljub temu Nemčija gospodarsko preje opomogla kot naša država, če bo še dolgo vladal nad nami samostojno-liberalni centralizem.

d Petdesetletnico tiskarskega dela je praznoval ta teden g. Ivan Komar, ki vsak teden kljub bolehnosti lepo uredi in zlomi »Domoljuba« po straneh, da ima čedno obliko. Zvestemu in tihemu sotrudniku našega lista želimo še veliko zdravih let in še mnogo, mnogo stotin »Domoljubovih« števil, ki naj gredo skozi njegove spretna roke.

d Sivolasi pesnik Josip Stritar je dne 15. t. m. v Rogaški Slatini praznoval svojo zlato poroko.

d Umrl je v Pišecah profesor Maks Pleteršnik, star 83 let. Pokojnik je s svojim slovensko-nemškim besednjakom slovenskemu jeziku dal tisto trdno podlago, ki jo ima danes in na kakršno bo srbohrvatski jezik še precej desetletij čakal.

d Poštni aeroplan, ki je vozil pošto in prevažal potnike med Londonom in Mencestom na Angleškem, se je ponesrečil. Pet oseb je ubitih.

d Požar je uničil v Črnučah hišo in gospodarsko poslopje vdove Ramovš, p. d. pri Miheľnu. 16 letna bolna hčerka in njena 10 letna sestra sta skočili z okna iz podstrešne sobe, da sta se rešili.

d Brzovlak se je zaletel v tovorni vlak na postaji Št. Jurij ob j. ž. Ko je strojevodja brzovlaka opazil nevarnost, je zmanjšal hitrost brzovlaka na 20 km, zato je bil sunek toliko manjši, da ni bilo človeških žrtev. 10 vozov tovornega vlaka je popolnoma zdrobljenih. Strojvodja je dobil od potnikov 3400 Din napitnine, ker je kolikor mogoče preprečil nevarnost.

d Paradiž za razbojnike bo kmalu Vojvodina. V Velikem Bečkereku je vsega skupaj 5 sodnikov, štirje gredo na dopust. Zato bodo sodišče za en mesec zaprli. Sodniki vsi beže iz državne službe.

d Važno za trafikante! Pregovor pravi: sam si pomagaj in Bog Ti bo pomagal. Tega pregovora smo se začeli zavedati dasiravno pozno, vendar še ob pravem času tudi mi trafikantje. V četrtek, dne 13. t. m. smo imeli v Ptuj prvi sestanek, na katerem se je naredil sklep, da si ustanovimo svojo organizacijo za celo Slovenijo v našo zaščito. Temeljito so se pretresla vsa tozadevna vprašanja in se izvolil tudi pripravljalni odbor z nalogom, da izdela pravila in vrši odobro, da se čimprej organizacija izpelje. Inicijato za to je dalo v prvi vrsti dejstvo, da nam je svoj čas obljubil finančni minister, da nam zviša dobiček od 6 na 10 odstotkov. To je bilo pri volitvah. Volitve so minule in s tem tudi za trafikante vsako upanje na kak povešček. Namesto, da bi se nam torej dobiček zvišal, nam zdaj nameravajo istega znižati od 6 na 5 odstotkov. Prosili smo in čakali. Sedaj je prošnja dovolj. Postaviti se moramo na svoje lastne noge in zahtevati. Vsak kdor želi kake informacije ali prijaviti svoj vstop, naj se obrne pisмено ali osebno na pokrajinsko tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze. Maribor, Wildenraimerjeva ulica 6-L. Tovariši in tovarišice, na delo za ustanovitve! Strokovne zveze trafikantov za Slovenijo.

d Občni zbor Orlovške podzveze se bo vršil v nedeljo dne 30. septembra ob uri dopoldne v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsak odsekovi zastopnik se mora izkazati s pismenim pooblastilom, opremljenim z odsekovno štampiljo in s podpisom dveh odbornikov. Brez teh pooblastil ne bo smel nihče glasovati.

d Nabiranje jedilnih gob. Zelo veliko denarja so lani dobili nabiralec jedilnih gob. Izvozilo se je namreč iz Slovenije do 50 vagonov in, če računamo povprečno za en vagon 1.000.000 K, tedaj vidimo, da se je za ta predmet, pri katerem so ponajveč udeleženi revni sloji, izkupilo okroglo 50 milijonov kron. Po vsem sklepati obeta biti tudi letošnje leto zelo bogato in je le želeči, da bi ljudje z vso vmeno nabirali ta živež. Skoro pri nobenem predmetu se cena tako ne menja kot pri gobah. Letos spomladi so n. pr. dosegle 300 K za kg, ker je bilo vse mnenja, da bo letos revno leto za gobe. Ko se je pa pozneje obilo

tega blaga pokazalo, pa je cena padla za hip na 160 K. Zadnje dni so se plačevale od 180 do 200 K za kg. Poročila, ki smo jih dobili zadnji čas iz Francije, Italije in Češke, govore, da so se gobe močno pojavile tudi v teh deželah. Tudi pri nas je bila zadnja rast zelo obilna. Najvažnejše pri gobah je, da so lepo sušene. Zatorej priporočamo, če bi trajalo dalj časa vlažno vreme, da naj se gobe suše na ta način, da se tanko narezane naberejo na vrstico in nato obesijo koli gorke peči ali nad pečjo. Gobe se posuše v enem ali dveh dneh. Tako posušene gobe so čedne, obdržijo belo barvo in se dolgo časa ohranijo čiste.

d O ljubezni. Tako se imenuje šesti zvezek globoko v naše moderno mišljenje in življenje segajočih govorov stolnega kanonika dr. Mihaela Opeke. Govornik je s tem načel predmet, kateri je danes bolj nujen in bolj pereč ko vsako drugo vprašanje, celo versko. Res, da je vera v nevarnosti, toda mnogo bolj je v nevarnosti ljubezen. In ta nevarnost je toliko večja, ker pogublja celo one, ki imajo globoko vero. In vendar je izmed vere, upanja in ljubezni slednja najvišja. Ko bi se pri nas toliko govorilo o nevarnosti vedno bolj manjkajoče ljubezni, kot se poudarja verska nevarnost — kar je tudi potrebno —, bi krščansko življenje in s tem še marsikaj drugega stalo mnogo višje. V sv. pismu ne stoji zapisano samo: Kdor ne veruje, bo pogubljen, temveč tudi: Brez ljubezni nič nisem. Zato smo g. kanoniku hvaležni, da je začel s svojo nad vso jasno besedo kazati med nami na rane, katerih se tudi danogokrat tudi tisti, ki hočemo biti na vse strani dobri, ne zavedamo in ki so vendar pogubonosne za nas in za druge. Želimo, da ta knjižica o ljubezni ne bi bila zadnja, zakaj ledino je treba ponovno orati, preden je godna za setev in žetev. Naj bi knjižica romala v sleherno hišo in oznanjala evangelij, ki nam je danes bolj potreben kot vsak drugi. Knjižica se dobi v Ljubljani pri Ničmanu (Kopitarjeva ulica) za 16 Din, po pošti 17 Din.

d Svetniške in prazniške pesmi. Zložil p. Hugolin Sattner. Svetniških cerkvenih pesmi imamo tako malo, da jih naši pevski zbori res občutno pogrešajo, zlasti naprednejši, katerim so tozadevne skladbe v »Ceciliji« preveč preproste in prepete. Zato bodo pevovodje g. skladatelju iz srca hvaležni za to lepo zbirko, ki obsega šest svetniških in prazniških pesmi v lepih melodijah, moderni a prav nič težki obliki in deloma v novem res pesniškem besedilu p. Krizostoma. Zbirka se dobi v Jugoslovanski knjigarni in stane 16 Din.

d Ljubljanska porota. Tat Josip Cizelj, ki je kradel v Celju, v Glincah in na Vranskem, je dobil 15 mesecev težke ječe. — Florjan Drčar in Alojzij Sitar sta bila dva tatinska vagabunda, ki sta tudi grozila s smrtjo. Sitar se je v zaporih obesil, Drčar pa bo 12 let v težki ječi premišljeval sedmo božjo zapoved. — Jože Babnik, ki je uganjal grdobijo nad 10 letno deklico, bo presedel 18 mesecev. — Radi podobnega hudodelstva je bil obsojen mesar Franc Spacal na dve leti. — Ivan Gornik, doma pri Cerknici, ki je roparsko napadel Janca Jakopina, bo sedel 7 let. — Jože Mr-

var, doma pri Žužemberku, star 21 let, je tudi roparsko napadel na samotnih cestah. Dobil je 6 let težke ječe.

d Na smrt obsojena Jane, ki je v Begunjah na Gorenjskem s sekuro ubila svojega moža, je pomiloščena na 15 let ječe.

K. M. B.: Vidovdansko ustavo naročite pri Novi založbi v Ljubljani. Drugo smo izročili uredništvu Občinske uprave.

V 45 vrstah se izdelujejo testenine »Pekatelec«. Nekaterim ugajajo debeli, drugim drobni makaroni, tem vrvice, onim polži itd. Vse pa so tečne, redilne in tako okusne, da jih hvalijo vsepovsod.

d ČEVLE KUPUJTE samo z znamko »PEKO«, ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Breg 20, na drobno tudi Aleksandrova cesta.

d Iša se žena Mihaela Amerišek, kovača, po domače Mihe, doma iz okraja Sevnica, sedaj bivačega v Ameriki. Zena naj se nemudoma osebno zgleda ali vsaj pisмено, glede važne zadeve iz Amerike pri: Juriju Kaliopu, Rodež 7, St. Jurij pod Kumom, p. Radeče. — Kdor bi kaj vedel o ženi ali otrocih, prosim, da mi proti nagradi sporoči.

V NOvem MESTU

Je par frakcrjev, ki jim sijajni potek petega katoliškega shoda ne da mirno spati. Vpokojeni nadsvetnik Dolenc in davčni uslužbenec Bele sta se pred nedavnim lotila kmetijskih ženic, ki so prinesle šivila na trg v Novo mesto, in jih smerjala, če: »Na katoliškem shodu ste napravili denar, zdaj pa hočete s prodajo češpolj to notri spraviti; treba vam je bilo iti na katoliški shod.« — Gospoda, če si že ne moreta ohladiti liberalnih možgan radi ogromne udeležbe na katoliškem shodu, vama svetujemo, da storita to vsaj na kak dostojnejši način, napadati kmetice na trgu, za katere niti ne veste, se li bile v Ljubljani ali ne, pa ni samo netaktnost, ampak surovost. Sicer pa vemo prav dobro, kje vas čevlji šuli: če bi bil mesto katoliškega shoda v Ljubljani kak sokolski tabor in shrana taka masa ljudi kakor na katoliškem shodu, bi nobeden od vas ne odprl ust. Kaj ne, da je tako! Zenice na trgu pa pustite v miru, saj vas nihče s ničemer ne sili. Če ni za vas, kar prodajajo, pa pustite.

CERKLEJE NA GORENJSKEM.

Delo za električno razsvetljavo gre hitro naprej. — Zupna cerkev je dobila nove klopi. Ideal jih je domačin Brzdar. — Minuli teden nas je zapustil g. kaplan Turk Viktor, ki je odšel na novo službo v Cerknico. Vsed svoje značajnosti in jednatih govorov nam ostane v trajnem najboljšem spominu. Srca hvaležnih ljubljancev mu želijo v bodoče več veselih in srečnejših dni, kot jih je preživel med nami.

SV. KRIZ PRI MORAVCAH.

Pretečeno nedeljo 2. t. m. smo imeli v Senožetih pri Rovisku shod volilcev za našo velikaško občino. Prišel je namesto našega pa v zadnjem hipu zadržanega poslanca gosp. Kremžarja poslanec g. Gostinčar poročal o delovanju naših poslancev v Belgradu. Prav poljudno in prijazno nam je pojasnjeval, kako neumorno, pa nesebično in odločno so delovali naši poslanci doli v Belgradu predvsem za dobrobit našega trpina, vedno zapostavljenega slovenskega kmeta.

Udeležba je bila bolj slaba. Nekaj mož se je mudilo na travnikih pri otavi, drugim je bila pot preslaba in predaleč, ali pa so iz komodnosti ostali doma. Le doma pri peči sedeli, pa zabavljali čez slabe »cajte«, pa pustiti druge, da se zanje pehajo in delačo — ne gre dandanes več! Taki ljudje se morajo vendar enkrat zginiti, se organizirati in se predvsem politično naobraziti. In ravno ta cilj za sledujejo naši shodi volilcevi!

Rok je počakal za zvonikom, da je Veršaj odšel, in potem še malo, da je gospod Jernej pozna-
42

uterkoval. Potem pa, hajdi! Odločno in pogumno!
Kdo mu kaj more?

»No-o?« je zategnil gospod Jernej.
»Sem prišel... Hm —! Dobro jutro nam Bog daj!«

»Bog daj! Kdo je? — Rok, vi ste! No-o?
»Rok sem in sem prišel... Hm!
Hudika, kako bi ga ne mdelo, ko je bil pa pri gospodu Jerneju tisti, ki se ga je cerkovnik Rok najmanj nadejal... Gospod Matevž!
Kaj je, no? Pa tamle k peči sedite.«
»Sem prišel —. Odpovedati sem prišel!«
»Ka-aj?«

In gospod Jernej se je okrenil na svojem stolu in pogledal preko očal. Kadar je gospod Jernej pogledal preko očal, je bil ali slabe volje, ali pa iznenaden. To pot je bil iznenaden.

»Odpovedati sem prišel, ker —. Zdi se mi, da nekateri niso z menoj zadovoljni — (Rok je pogledal na gospoda Matevža, ki je nekaj bral in se pomalem smehljaj v časopis) — ker da ne snazim dovolj...«

Gospod Matevž je pogledal iz časopisa, a rekel ni nič in tudi hud ni bil videti. V očeh se mu je še vedno smehljalo...

»Kako to? Kdo to pravi?« se je čutil gospod Jernej.

»I —! Sv. Jakob, pravijo, ima predebelo in neotesano glavo...«

»Kaj Rok, ali ste vi odgovorni za sv. Jakoba glavo?« se je zasmejal gospod Jernej. Gospod Matevž je skril glavo za časopis.

»Saj ravno to je! Gospod Jernej, saj jaz ravno to pravim. Ali ni delal sv. Jakoba rajni Zalo-gar, Bog mu daj dobro?«

»Seveda.«

»Potem sem pa jaz kriv vsega... In pravijo, da cerkve ne snazim... Povejte, gospod Matevž, ali ni bilo na Marijino Obiskovanje dosti posna-ženo?«

»Dosti,« je odgovoril gospod Matevž.

»Ce to ni dosti, gospod Jernej, jaz ne morem več. Trideset let sem mežnaril in vsem je bilo prav... Ce sem naenkrat zanič, prosim gospod Jernej, odstavite me! Naj pa Veršaj zvoni in mež-nari! Ni da bi rekel! In tudi kregat se nisem pri-šle!«

»No, no! Kaj bi tisto! Rok — (in gospod Jernej je vstal in šel do peči in Roka potrepal po rami) — Rok, tisto pa ne! Roka iz Gaberske gore pa jaz ne odstavim. Kaj bi rekel sv. Jakob? Tri-deset let sa bila prijatelj, zdaj na stara leta pa bi se kregala?! Ma, čuješ! — (in gospod Rok je odprl vrata, ki vodijo v kuhinjo in zaklical de-detu.) — Čuješ! Prinesi steklenico pelinovec! Za Roka! Za našega Rokale!

Potem je bilo vse dobro. Gospod Jernej se je smejal; gospod Matevž se je smehljaj; dekle je prineslo pelinovec, ki je bil zelo dober. Kaj je ho-tel Rok. Malo sram ga je bilo, a smejal se je! Saj tega je bil lahko vesel, ko je videl, da je gospod Jernej popolnoma na njegovi strani. In niti to ni bilo gotovo, ali ga je gospod Matevž tožil, ali ga ni...

Vendar, ko je čez pol ure potem stopal na-vzgor proti Gaberski gori je premišljeval kako je opravil, se mu je zdelo, čezdalej bolj, da se ni ob-našal tako odločno, kot bi se bil moral... Saj — če pomisli — zakaj pa je pravzaprav bil šel v župnišče? Ali si ni bil namenil, da se bo dal pre-govoriti le proti temu, da se mu zviša bira?! In, ali je Rok ves čas zinil le besedo o biri? Ko se je gospod Jernej dobrovoljno smejal, in ko se je pe-linovec smejal v kozarec: takrat je bilo vse drugo pozabljeno. Bira in Rotija in Veršaj — vse je iz-ginilo iz spomina! In gospod Matevž? Smehljaj se je sicer, toda kdo ve, iz kakšnega namena?! Kdo u-gane, kaj takim mladim gospodom roji po glavi, kadar se smeja? No in sedaj je pravzaprav pri-trdil, da hoče mežnariti še dalje za tisto beraško plačo... Na vse to pa bo Veršaj še za ključarja in ga bosta z gospodom Matevžem še nadalje ob-jedala pri ljudeh... Ljudje so sicer zadovoljni ž njim — saj Polona tako pravi — ampak Veršaj je le ključar in gospod Matevž hodi v njegovo hi-šo...

Cerkovnik Rok se je bridko jezil nad svojo neodločnostjo. Vrh sopotja se je obrnil nazaj in resno je pomislil, če naj bi se ne vrnil in gospodu Jerneju ne povedal tako, kot si je bil sestavil med tednom... Toda predaleč je bilo in osmešil bi se pravzaprav... Naj bo! Zavoljo sv. Jakoba naj bo! O sv. Jakobu naj se pa odloči! Do takrat bo cer-kovnik Rok še mežnaril za tisto biro. Po sv. Ja-

kobu pa stopi še enkrat k gospodu Jerneju in mu poroče: »Gospod Jernej, sv. Jakobu na čast sem napravil tako, da sem počakal; zdaj pa naj še sv. Jakob meni naredi, da se mi zviša bira...« hudni-ka, tečaj se pa cerkovnik Rok ne bo dal odpraviti kar s kozarcem pelinovec... Nak!

Tako se je cerkovnik Rok naposled umiril in potolžil. Nekam vesel in dobre volje je došel do svoje kočice. Tam ga je že čakala Polona, ki je bila prišla nakrmiti koze in povedati novice, ki si jih je bila nabrala na potu od jutranje maše.

Oba gospoda — tako je vedela — hočeta, da se zviša bira ne le v Cabračah, ne le na Voljci, ampak tudi na Gaberski gori... V Cabračah sta le dva zvona, na Gaberski gori trije... Cabraška soseda šteje štiri vasi, gaberska devet... Kaj se to pravi?

»To so marnje!« je prekinil Rok. »V žup-nišču sem bil in z obema gospodoma govoril, pa mi nista tega niti omenila.«

»V župnišču si bil? Pa se nisi šel kregat?«

»Pa če sem se —?! Hudnika!«

»In klet si tudi?«

»Eh, kaj me boš vedno! To rečem, da so to marnje, ker bi sicer gospod Jernej ne bil molčal o biri.«

»To je ako — je razlagala Polona — to je sedaj dogovor le med Veršajem in med gospodo-ma. Nihče bi ne vedel, pa je Veršaj od mase grede nekaj izklepetal. Veršaj je zoper biro, pa ga go-spod Matevž pregovarja. Predno bo sv. Jakob, se bo vse izvedelo. Če prej ne, o sv. Jakobu pa go-tovo!«

Rok ni vedel, ali bi verjel, ali ne. Vendar, če je pomislil — Cabrače... Voljča... Gaberska go-ra... Vse je mogoče! Potemtakem bi gospod Ma-tevž bil tudi za biro?!

»Veš kaj, jaz sem se pa bil odločil, da odpo-vem —«

»Mežnarjenje —?«

»Da.«

»Ali si na glavo padel? Saj ljudje so s teboj. Ali nič ne izveš? Pa kako boš izvedel, ko si le v hosti? Ne veš, kako so te ženske hvalile ob Ma-rijinem Obiskovanju. Vse so je bliskalo po cerkvi, so rekle... Za sv. Jakoba bomo pa okrasili še vse drugače. Obe z Rotijo bova prišli in pomagali. Veš, jaz mislim: Rotija naj kar pride! Kar vzemi jo in tukaj naj bo. Ti imaš s smrekami dosti dela. Koze bodo tudi čezdalejveč potrebovale. V hlevu se pre-več zajé; po grmovju jih je treba seganjati. In zato je Rotija kakor nalašč...«

Polona je znala govoriti. Seveda, govorila je pač tako, kot je njej kazalo. In pravzaprav, saj vse to je bilo res. Če mu priobljubijo pri biri... In ker je gospod Matevž tudi za to.

In prihrdil je Poloni, da naj Rotija kar pride. Vsaj do sv. Jakoba.

»Kaj so pa gospodje rekli?«

»Hudnika! Kaj bodo neki rekli!«

»Ne kolni, saj sem že rekel! Gospod Matevž bo zvedel in še za prekinjevalca te bo imel.«

»Gospod Matevž?! Tako ti povem: za gospo-da Matevža mi ni toliko. Kaplan je kaplan, od da-nes do jutri... Gospod Jernej je mož, to si za-pomni!«

»Nič ne rečem. Ampak za pobožne je gospod Matevž še boljši kot gospod Jernej.«

»Za pobožne —?! In cerkovnik Rok se je namrdnil nad Polono. »Tista vaša pobožnost?! To ti rečem, kar pravi gospod Jernej: Pobožnost je že dobra; ampak tiste, ki se štejejo pobožne, niso vselej dobre!«

»Kaj? Ali nam hočeš kaj očitati? Ali ni-mo —? Ali se spodobí, da ti, ki si za cerkovnika, tako govoriš?«

»Veš kaj, to govorim, kar govori gospod Jer-nej. In gospod Jernej je župnik, jaz sem pa cer-kovnik!«

Te besede so bile tako odločne, da so prisi-lile celo Polono, da je obmolknila.

(Dalje sledi.)

Izmed NAJLEPSIH MOLITVENIKOV

in NAJCENEJŠIH
je DR. ZDEŠARJEVO »Navodilo za pravo pobož-nost do Matere božje. V knjižici sta 2 sv. maši. Cena vez. izvodu 6 Din, po pošti 1 Din več. Dobi se pri »Ničmanuc, v »Novi Založbi«, »Slogic na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani in v drugih knjižarnah. Kdor naroči vsaj 10 izvodov, dobi 15 odstotkov popusta.

Nekdanja »ŠKOFOVA« vinska klet, Pred Ško-fijo 1 otvorena. — Točijo se fina prishna VINAI

Zanesljivega mlinarja sprejemem v službo,
IVAN KOSISA, mlinar, Ilvok pri Kranju.

Ržene rožičke, tršlikovo lubje, arnikovo cvetje, planinski mah itd. kupuje vedno drogerija A. KANC, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Miši, podgane, stenice, ščurki

In vaša golazen mora poginiti ako uporabljate moja najbolja preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim mišim Din. 7-50, za podgane Din. 7-50, za ščurke Din. 7-50, za stenice Din. 7-50, uničev. moljev Din. 6-—, proti mršom Din. 7-50, maxilo proti ušem pri ljudeh in pri živali Din. 4-—, za uši v obleki in perilu Din. 7-50, tinka, proti mršom na sadju in na zelenjavi Din. 7-50, proti mravljam Din. 7-50.

Preprodajalci dobe popust 20-tilja po povzetju Zavod za ekpedicijo: ARTES, kem. laboratorij M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, Zagreb 1.

»THOMASOVO ŽLINDRO«

z jamčeno vsebino 17/18 % fosforove kisline, najfineje zmlato, nudi svojim podružnicam in udom po Din 170.— za 100 kg v celih va-gonih franko Ljubljana

Kmetijska družba za Slovenijo V LJUBLJANI.

Vsa druga UMETNA GNOJILA, MOCNA KRMILA itd. stalno na zalogi.

OTVORITEV!

Naznanjam slav. občinstvu, da sem zopet otvorila

manufakturno trgovino

in prodajo ženskih in otroških oblek in perila SV. PETRA CESTA 38 (prej Rogelj)

Skrbela bom, da bom postregla cenj. odjemalcem po kolikormogoče najnižjih cenah. — Za obilni obisk se priporoča vsem starim in novim odje-malcem I. TOMŠIČ

Po ču

dovito niskih cenah kupite letas

volneno blago

za ženske in suknje za moške obleke, kakor tudi vse druge manufakturno robo v vele-trgovini R. Stermechi, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se selje v Celje in poskusi en-krent kupiti v veletrgovini R. Stermechi.

BOROVI HLODI

do 6—8 m, debelost na tanjšem kraju 35 cm, se KUPIJO po najvišjih cenah. Cenjene ponudbe je poslati na upravo lista pod številko 5209.

Sprejemem vajenca za SEDLARSKO OBRT. — FR. KAMNAR, p. D. M. v Polju. 5800

Mizarskega pomočnika, dobrega, krščanskega sprejemem takoj. Hrana in stan v hiši, nastop lahko takoj. J. Sitar, mizarstvo, Križe p. Trzinu.

Vajenca za krojaško obrt sprejme K. PUČNIK, Ljubljana, Sodna ulica 3.

Nov vinski sod vseb. 2520 l iz debelega hrast. lesa, močno kovani, ovini z belim vinom, rabljen pred kratkim časom, prodaja trgovina RUPAR, Ljubljana, Tržaška cesta št. 11, za 3000 Din. 5777

Hrano in stanovanje dobi kmetiška deklica, 14 do 16 let, ki bi imela veselje naučiti se gospodinjstva in kuhanja, pod pogojem, da bi varovala malega 9 mesecev starega dečka pri zakon. paru v Ljubljani. — Ponudbe na upravnishvo »Domoljuba« pod šifro: »POCITNICE V MESTU 5790«.

Dioseško semensko pšenico doma pridelano, prvovrstne kakovosti, ki pri nas izvrstno uspeva, ima **NAPRODAJ GRAŠČINA KRIŽ** pri Kamniku. 5887

AKO SI HOČETE preskrbeti po najnižji ceni manufakturno blago za zimo, obrnite se na trgovino **J. MENART, Domžale.**

EDINO tam bodele najbolj pošteno in z nadvse solidnim blagom pod strogo stalnimi cenami postreženi. — Ima veliko zalogo moških in ženskih tofov, hlačevine, kranse barhente, flanela, modro tiskovino, oksforde, cefirje, razne kambrike, delez, etamin, plete; svilene rute, volnene jopice, dolge in kratke, nogavice, rokavice, klotaste odeje, volnena posteljna pregrinjala, flanelaste rjuhe, konjske odeje, velika izbira vezencin, krasna volna in bombaž v različnih barvah itd. — Pridite in ogledite si zalogo! Napravite poskušnjo in prepričali se boste, da še niste bili nikjer tako postreženi!

Oblačilno blago prodaja najceneje manufakturna trgovina **JOS. STOPAR** Ljubljana Dunajska cesta št. 21.

And. Jakil tovar. koč in čevljev d. d., KARLOVAC

Prodajalna Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govejega boksa in rjave kravine.

Solidno delo! Znižane cene!

GLAVNA ZALOGA PRAVEGA BELEGA

platnenega sukanca

za KLEKLJANJE ČIPK za celi škofjeloški okraj. Istotam dobite razno **MANUFAKTURNO BLAGO** po izvanredno nizki ceni. Trgovina **ANTON SAVNIK, ŠKOFJALOKA**, Glavni trg. Velika zaloga! — Nizke cene!

Polhove kože

in **KOŽE VSEH DIVJIH ŽIVALI** v mali in veliki množini kupuje skozi celo leto **D. ZDRAVIČ**, trgovec z usnjem, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

«L'UNION»

FRANCOSKA ZAVAROVALNA DRUŽBA v PARIZU, osnovana l. 1828. — Skupna glavnica znaša 400 milijonov frankov. — Prevezema vse vrste požarna in življenska zavarovanja — Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in **GENERALNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO** »Mexida«, d. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33.

AGILNE ZASTOPNIKE sprejemamo pod ugodnimi pogoji!

Veliko zalogo

poljedelskih strojev

priporoča

Franc Hitti, Ljubljana Sv. Martina cesta 2.

Na veliko in malo!

Priporočamo **najboljše šivalne stroje Gritzner**

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri:

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Slavonski sok

prijetno učinkujoče sredstvo proti nadušljivemu kašlju, kataru v prsih in pljučih, hripavosti itd.,

Pakračke kapljice

zdravilo proti želodčnim bolečinam,

in Febri-Fugo

nenadkritljivo sredstvo proti mrzlici in malariji, se dobiva — najmanj po 3 zavoje — edinole v lekarni pri »Zlatem orlu«, **Mr. J. SVOBODA**, PAKRAC, SLAVONIJA.

Kunstek & Pleterski

LJUBLJANA — VODNIKOV TRG 5,

Podružnica v NOVEM MESTU

priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar- skih potrebščin

na drobno in debelo.

V vsako hišo »Domoljuba«!

SPREJMEM ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA, ki je priden in pošten, s hrano in stanovanjem; nastop s 1. oktobrom. — **ANTON KOKALJ**, čevljar, mojster v Poljanah nad Škofjo Loko. 5707

MASTIN primešaj v krmno, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1 kg za 36 Din. Glasom ukaza dež. vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-narji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle, daje bolnikom krl. moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pism. Po pošti 5 zamotkov po 1 kg 60 Din.

GARJE kraste, lisaše odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. — 1 lonček za eno osebo po pošti 7 Din. pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Platno prodajam

pravo domače, lepo, laneno za pe-rilo in rjuhe. Zamenjavam platno za predivo. Šif. »m« in v tkanje laneno prejo. Tkalnica »KROSNA«, Ljubljana Zrinjskega c. 6, nasproti cerkve Sv. Jožefa.

HOLLAND-AMERIKA LINIJA

Rotterdam-New York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbijo, Hrvatov in Slovencev Hrvatska banka za promet s nekretnostmi d. d. Zagreb, Zrinjski trg 8.

Odprava potnikov I., II. III. razreda za Severno Ameriko in Kanado z ogromnimi, najmoderni-jimi brzovoznimi parobrodi. Potovanje po ed-prtem morju 6 do 7 dni. Najugodnejša sigurna in brza vožnja.

lavrstna kuhinja. Vsak teden jeden parobrod. Potniki tretjega razreda imajo posebne kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje brzo in brezplačno: **Holland-Amerika Linija**

Podružnica: Ljubljana, Dunajska c. 21.

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budlike
Zepne ure
Uhani
Kafetarejska trgovina ur, zlatnisa in
srebrnisa
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prešernova 1

Bronaste zvonove
vključno najceneje in z dobavnim rokom od 2 do
5 mesecev
Zvonarna in livarna,
St. Vid nad Ljubljano.

Telefon 436 To efon 436
TOVARNA KANDITOV
Fr. Rozman
Aleksandrova cesta 57
priporoča ose ose kanditov (bon-
bonov) po najnižjih tovarniških
cenah. **ZAHTEVAJTE CENIK!**

Veliko izbiri

in **UGODNE CENE** najdete pri
nakupu suknene in manu-
fakturne blaga za moške in
ženske v Ljubljani

Pred Skotijo
Lingerjeve
Medarske ulice

R. Miklauc, „Pri Skotu“

Obstoj trdnice blizu 60 let
Razpošilja se tudi po pošti

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

Zarčane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep), najpreprostejše,
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbe. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Preselitev trgovine!

Naznanjamo uljudno, da smo preselili svojo trgovino z železnino
s 25. julijem t. l. od Cankarjevega nabrežja štev. 1 v svojo lastno hišo v

Stritarjevo ulico štev. 7.

kjer bomo trgovino znatno razširili.

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenje-
nim odjemalcem najboljšo postrežbo. Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch, trgovina z železnino.

Proda se 900 m³ TRAMOV

v dimenzijah 3/3, 3/4, 4/4, 4/5, 5/6, 5/7 6/7, 6/8,
7/8, 7/9, 8/9, 8/10, 9/11, 10/12. — Cena za m³ je
DIN 418.75. — Franko vagon nakladal. postaja
Slovenija. Ponudbe resnih reflektantov pod šifro
«TRAM» na Aloma Company, anonimna družba,
Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 5730

Neveste!

NOVA TRGOVINA v Ljubljani na Go-
spodarski cesti štev. 6. — Vse za bala
potrebno izdeluje na novo in tudi popravlja
po nizkih cenah. Ima žimo vseh vrst, mor-
sko travo in lepe preobleke. — Se stare
zaloge dobrega blaga. — Se priporoča.

Tapetnik RUDOLF SEVER.

CEMENT, PREMOG in strešna opeka

stalno v zalogi pri **H. PETRIČ, LJUBLJANA**
Dunajska cesta 33. — Telefon številka 366. —
Skladišče «BALKAN». 5027

OLEUM,
d. z. o. z.
Industrijska trgovina
vredna
Posrednik:
Pred Skotijo št. 1
(vise-via magistrata)
BRONČARNA
nudi
strojna in druga
industrijska olja
bencin-benzin maz
parafin
jedilna olja in su-
rovine za usnar-
ne in milarne

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis a vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000—

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospo-
darsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.